

Verksamhetsberättelse 2013

Årets viktigaste frågor

- Äntligen klart med 100 miljoner kr till utvecklingen av Kungliga nationalstadsparken
- Angrepp på lagen om nationalstadsparken, ifrågasättande av riksintressen, tal om att inskränka överklagandemöjligheter, initiativ för att urholka miljöbalken m.m.
- Stockholms stad och Länsstyrelsen i Stockholms län ifrågasätter förbundets rätt att överklaga ärenden som berör Kungliga nationalstadsparken
- Besökscentret Visit Djurgården invigt
- First call för konferensen Large parks in large cities

Styrelse, revisorer, valberedning

Styrelsen har bestått av elva ordinarie ledamöter och fyra suppleanter.

Richard Murray, enskild medlem, ordf.

Märtha Angert Lilliestråle, Haga-Brunnsvikens vänner, vice ordf.

Gunilla Sterner Kumm, Bergshamra för alla, sekreterare

Anne Murray, Föreningen Östermalm, kassör

Bitte Liberg, Föreningen Södermalmsparkernas vänner, ledamot

Bengt Rundquist, Friluftsförbundet, ledamot

Ole Settergren, enskild medlem, ledamot

Johan Tamm, enskild medlem, ledamot

Lennart Tonell, enskild medlem, ledamot

Henrik Waldenström, Stockholms ornitologiska förening, ledamot

Anders Widell, Friluftsförbundet, ledamot

Klas Langels, Stockholms orienteringsförbund, vice kassör, suppleant

Torbjörn Schmidt, Sollentuna naturskyddsförening, suppleant

Karl Rosén, enskild medlem, suppleant

Jessica Rosén, enskild medlem, suppleant

Styrelsen har haft 9 protokollsförda sammanträden.

Revisorer

Hans Hägg, Stockholms vandrarförening, ordinarie

Anna Lönnkvist, Svenska turistföreningen, ordinarie

Per Björkman, Samfundet S:t Erik, revisorssuppleant

Valberedning

Inga Ovanmo Skoog, Friluftsförbundet, sammankallande
Beatrice Sandberg, Naturskyddsföreningen i Stockholm
Ella Öström, Haga-Brunnsvikens Vänner

Ekonomi

Ekonomi har skötts av Anne Murray, som är förbundets kassör, och Klas Langels. Antalet medlemsorganisationer är 49 stycken. Intäkterna var under 2013 38.831kr (2012 45.173 kr), varav medlemsavgifter från föreningar 16.100 kr (19.200 kr). Föreningar med svag ekonomi medges nedsättning av avgiften med hälften och föreningar som representerar områden utanför parken har en medlemsavgift på 100 kr. Ett mindre antal enskilda medlemmar är anslutna – avgiften per år är 100 kr. Medlemsavgifterna från dessa var 400 kr. Nettokostnaden för årsmöten och konferenser var detta år 7.255 kr (11.227 kr). Båtturen gav en nettointäkt på 4.184 kr (3.344 kr). Förbundet har erhållit gåvor om 1.200 kr (7.400 kr).

Värt att notera är att antalet medlemsföreningar hållit sig ganska konstant under många år, kring 50, medan inbetalade medlemsavgifter minskat i år, från ett genomsnitt kring 20.000 kr till 16.100 kr 2013.

Kostnaderna har belöpt sig till 34.411 kr (39.301 kr). Av kostnaderna svarar administration för 1.852 kr (2.582 kr). Det är kostnader för telefon, kopiering, porto, tryck, papper, kuvert, transporter m.m. Dessa kostnader har kunnat minskas avsevärt genom utnyttjande av e-mail och Internet. Hemsidan har i drift kostat 688 kr (1.626 kr). Förbundet stödde ljusfesten kring Brunnsviken med 2.000 kr (3.000 kr).

En större post är juridisk rådgivning som detta år kostat 6.000 kr (6.250 kr). Gunilla Högberg Björck engagerades för att skärpa vårt överklagande rörande Albano, fr.a. vad gäller förbundets talerätt.

Året resulterar i ett överskott på 4.420 kr (5.875 kr). Förbundets tillgångar, bank, plusgiro m.m., uppgick vid årsskiftet till 85.414 kr (80.993 kr).

Administration

I stor utsträckning sköts administrationen nu på elektronisk väg och på distans. Birgitta Bergquist och hennes man Kjell hämtar post vid Stora Skuggan, som de sedan vidarebefordrar. Kallelser, handlingar och annan information skickas ut elektroniskt till alla föreningar med något undantag, samtidigt som de läggs ut på Förbundets hemsida. Till de föreningar som inte har e-post skickas handlingarna per post. Förbundet delar lokal med Föreningen Stora Skuggan. Telefonnummer finns på hemsidan till alla styrelsemedlemmar. Förbundet förvarar arkivmaterial, böcker och broschyrer i lokalen. Kungl. Djurgårdens förvaltning upplåter lokalen utan ersättning. För att informationen ska nå fram, bl.a. påminnelser om medlemsavgift, kallelser till mötet m.m. är det viktigt att medlemsföreningarna uppdaterar sina kontaktuppgifter fortlöpande.

Hemsida

Förbundet verkar för att uppmärksamma parken och sprida information om den och verksamheter i parken. Gentemot allmänheten sker detta främst genom hemsidan - www.ekoparken.org - och i broschyrer.

Hemsidan har skötts av Bengt Rundquist, som är Förbundets webbmaster. Styrelsens medlemmar ansvarar för innehållet på olika sidor. Medlemsföreningar som inte har egna hemsidor kan ha en hemsida under Förbundets hemsida.

Under året har arbete med förnyelse av hemsidan genomförts.

Antalet besök kan numera jämföras med antalet på stora, rikstäckande föreningars hemsidor. Under 2013 har totalt 43.623 (förra året 42.328) besök gjorts på hemsidan eller någon/ några av dess undersidor. Unika besökare var 14.170 (18.200). Med unika besökare menas de som under mätperioden (månad) går in första gången på hemsidan. På listan över de mest besökta undersidorna ligger In English 1:a Om förbundet 2:a, Om Ekoparken 3:a, Dokumentarkivet 4:a, samt Julbord 5:a (ligger ute endast 2 månader).

Aktuella aktiviteter i parken annonseras på första sidan.

Hemsidan har för att kunna hållas aktuell uppdaterats 62 (30) gånger under år 2013. Hemsidan är nu (2014-02-23) uppe i sin 785:e (723:e) utgåva.

Hemsidan kan också nås via adressen www.nationalstadspark.org och www.kungliganationalstadsparken.se.

Årsmöte, föreningskonferenser och andra medlemsaktiviteter

Årsmötet hölls den 16 mars 2013 i Ulriksdals slottscafé. Fotografen Johan Sjölander och Henrik Waldenström, höll föredrag och visade bilder från Kungliga nationalstadsparken. Efter årsmötet deltog ca. 40 personer i en buffémiddag.

Årets guidade båttur gick av stapeln den 25 april med en fullbokad båt.

En föreningskonferens rörande användningen av de 100 miljoner kronor som äntligen frigjorts för utveckling av parken hölls den 8 oktober i Klubbarnas klubb, Djurgårdsvarvet.

Diverse utåtriktade verksamheter

Förbundet bidrog finansiellt och personellt till den av Haga-Brunnsvikens Vänner anordnade ljusfesten runt Brunnsviken den 3 november. Richard Murray guidade en båttur från Strömkajen till Stallmästargården.

Konferenser, möten m.m.

Planeringen för en internationell konferens "Large parks in large cities" är inriktad på en konferens 2-4 september år 2015. "First call" gick ut i september 2013 och samlade ett drygt 40-tal intresserade deltagare. Ca. 25 parker – oräknat Fedenaturs 28 "periurban parks" – finns representerade. En referensgrupp med representanter för Samfundet S:t Erik, Hembygdsförbundet i Stockholms län och flera vetenskapliga institutioner förutom WWF stöttar projektet.

Vid invigningen av Studenthuset i Frescati den 19 september deltog flera styrelseledamöter. Richard Murray deltog i en tur på Järvafältet arrangerad av Vänsterpartiet i Stockholm för att diskutera E18, Stockholmsporten, bebyggelse i Barkarby, Förbifarten och Hästa gård.

Ny grön våg

Ny grön våg är ett nätverk som förbundet är med i (och även varit med om att starta) och som omfattar 20-tal föreningar i Stor-Stockholm som alla kämpar för att slå vakt om en grön närmiljö och ser det som ett legitimt inslag i i stadsplaneringen. Detta samarbete har nu formaliserats i en aktionsgrupp som kallas "Ny Grön Våg". Man har haft ett antal aktivitetmöten och laddar nu inför valet 2014. Henrik Waldenström är förbundets representant.

Lagen

Enklare plan och bygglovsprocess (SOU 2013:34)

Den ordning som utredaren föreslår ska gälla för plan- och bygglovsärenden från nästa år raderar i ett slag ut 1900-talets framsteg när det gäller att demokratisera planeringen av medborgarnas gemensamma livsmiljöer. Därtill sätter den effektivt enskild äganderätts möjligheter att hävda sina intressen ur spel. Detta görs för att ensidigt gynna byggintressen – fastighetsägare som vill bygga och byggbolag. Förbundet yrkade i sitt remissvar att utredningen förpassas till papperskorgen.

Angrepp på miljölagstiftningen

Angrepp pågår för att luckra upp plan- och bygglagstiftningen och miljölagstiftningen. Richard Murray deltog i en debatt med statssekreterare Ulf Perbo i Studio ett (P1) som handlade om miljölagstiftningen som hinder för byggande. Miljöorganisationerna anklagas för att överklaga i tid och otid och därmed fördröja bygganden. Murray kunde med stöd av tidigare utredningar framhålla att miljöorganisationerna står för en mycket liten andel av överklaganden rörande detaljplaner (3%), medan sakägare – grannar, andra fastighetsägare m.fl. – står huvuddelen. Murray framhöll att om man önskade förkorta planprocessen skulle länsstyrelsens idag fullständigt rättslösa och rent politiska hantering kunna undvaras.

Regeringen väntas lägga fram ett lagförslag med en helt ny planprocess under år 2014.

Motion

Miljöpartiet (Per Bolund och Mats Pertoft) har lade år 2012 fram en motion i riksdagen med följande yrkanden:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förordningen om nationalstadsparken ändras så att den vård- och utvecklingsplan som länsstyrelsen fastställer ska få rättslig verkan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att länsstyrelsen ska ha i uppdrag att utöva tillsyn över nationalstadsparker.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att miljökonsekvensbeskrivningar alltid ska göras när det gäller åtgärder i eller utanför nationalstadsparker och som kan bedömas skada riksintresset.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att andra skyddsinstrument måste övervägas om inte respekten för lagen om nationalstadsparken ökar.

Detta är ståndpunkter som förbundet framfört till företrädare för miljöpartiet, men även till andra partier.

Riksdagen debatterade och avlog motionen 2013. Utskottsbetänkandet hänvisade till att ett nytt EU-direktiv rörande miljökonsekvensbeskrivningar ska inarbetas i svensk lagstiftning och ville av den anledningen inte genom beslut föregripa den pågående utredningen. För motionen röstade samtliga miljöpartister och litet mer än hälften av vänsterpartiets ledamöter. Moderaten Eva Bengtsson Skogsberg talade varmt för Ekoparken liksom miljöpartiets Jan Lindholm.

Riksintressen för friluftslivet

Samtliga länsstyrelser har fått i uppdrag att se över områden av riksintresse för friluftslivet och lämna underlag till Naturvårdsverket. FFE anser att det är ett utmärkt förslag att i detta sammanhang slå ihop Järvafältet med Nationalstadsparken. Bengt Rundquist och Anders Widell utarbetade ett yttrande för FFE:s del.

Nationalstadsparksrådet – utveckling av parken

Rådet har under året sammanträtt två gånger. Landshövdingen, Chris Heister, är ordförande. Förbundets representant är Richard Murray och ersättare är Märtha Angert Lilliestråle. Ett uppsiktsutskott har bildats. Dess uppgift är att övergripande följa utvecklingen i parken. I detta representeras förbundet och WWF gemensamt av Henrik Waldenström.

Den stora frågan har varit vård- och utvecklingsplanen, som äntligen, 17 år efter nationalstadsparkens bildande, i december 2012 fastställts av landshövdingen. Förbundet har länge tryckt på för att de 100 miljoner kronor som parken skulle få som kompensation för ingreppen i Bellevueparken skulle ställas till rådets förfogande. Med vård- och utvecklingsplanen äntligen klar togs saken upp i regeringens budgetproposition 2013. Nu kan arbetet börja för att utveckla parken med stöd av dessa medel. Avgörandet för hur pengarna ska användas ligger hos landshövdingen, efter godkännande av Trafikverket och Stockholms stad och efter hörande av rådet. Förbundet har verkat för att bullerskydd, stärkande av biologiska spridningsvägar och habitat samt tillgänglighet till parken ska prioriteras. Första försöksområde för planering för utvecklingsinsatser blir Haga-Brunnsviken. Sedan ska andra områden följa.

Skötselrådet

För att driva på arbetet har Kungliga Djurgårdsförvaltningen tillsammans med förbundet bildat ett skötselråd och inbjudit Kommittén Gustavianska Parken, WWF, Statens fastighetsverk, Solna och Stockholm att vara med. Syftet är att diskutera behov, utformning och ändamålsenlighet samt att samordna skötselinsatser i parken och att verka för den långsiktiga utvecklingen genom att ta initiativ till projekt. Länsstyrelsen ska hållas informerad. Skötselrådet har haft fem sammanträden under året.

Barriäreffekter – Järvakilen

Järvakilen

Trafikverket planerar för förnyelse av såväl E4 som av norra stambanan. Förbundet verkar för att i detta arbete få in åtgärder för att minska dessa kommunikationsleders barriäreffekt.

Stockholmsporten

En mycket omfattande utbyggnad planeras runt korsningen E 18/Akallavägen (Förbifarten). Förbundet är oroat för att Järvafältets betydelse för nationalstadsparken som spridningsväg störs och verkar för en begränsning av byggplanerna.

Hästa gård

Verksamheten på Hästa gård har haft problem och rekonstruerats. Verksamheten är mycket viktig för Järvafältets funktion som grön kil och spridningsväg till Kungliga nationalstadsparken. Bengt Rundquist följer detta ärende.

Silverdal

Det är nu stor risk att den sista spridningsvägen norr om Ulriksdal från Sollentuna byggs igen. Förbundet har därför tillsammans med Sollentuna naturskyddsförening överklagat detaljplanerna för kv Manskäpet och kv Mässen som lämnar mycket litet naturmark som förbindelse mellan nationalstadsparken och Tegelhagsskogen.

Förbundet har tillsammans med Naturskyddsföreningen i Sollentuna stött en begäran hos Sollentuna kommun att ett naturreservat ska inrättas omfattande Tegelhagsskogen. Kommunen har svarat positivt på detta och hållit ett samrådsmöte där Richard Murray och Torbjörn Schmidt deltog. Den slutliga utformningen är ännu inte klar.

Råstasjön

Förbundet har tillsammans med Naturskyddsföreningen i Solna protesterat kraftfullt mot Solna kommuns byggplaner norr om Råstasjön. Sjön är en viktig fågellokal och en värdefull del av Järvakilen som spridningsväg till nationalstadsparken. Byggplanerna har som följd av protesterna reducerats kraftigt. En ny detaljplan är nu på samråd.

Trädfällning på privat mark

Tre områden i Stockholm har belagts med fällningsförbud för träd med en omkrets på 60 cm eller mer (motsvarande 20 cm i diameter): Ekshagen, Gärdet och Diplomatstaden. Förbundet har krävt att alla trädslag ska omfattas och att skydd för övriga områden utarbetas. Det permanenta skydd som Stockholm därigenom har infört är väsentligt mindre omfattande än de interimistiska skydd som rått i tre år.

Plan- och byggärenden

Den gröna promenadstaden

Ett tillägg till Stockholms stads översiktsplan Promenadstaden heter Den gröna promenadstaden. Förbundet har yttrat sig i positiva ordalag om ambitionerna och förslagen till åtgärder men ser ingen koppling till den dagliga tillämpningen, som fortsätter knaprandet på grönytor och parker. Förbundet har framhållit att Stockholms stad tar ett oproportionerligt ansvar för bostadsbyggandet i Stockholmsregionen, vilket är grunden till konflikterna kring grönområden.

Arkitektur Stockholm

Programmet lanserar ett antal bra principer för hur staden ska byggas, men öppnar samtidigt för ett hållningslöst experimenterande. Staden har genom sitt agerande under de senaste tio åren visat att det är principlösheten och inte principerna som styr. Förbundet avstyrkte därför förslaget.

Bergshamra

Kv. Växten

Det företag som numera äger f.d. Statens växtskyddsanstalt i kv Växten har länge önskat anlägga p-platser på parkmark. Nu har tillkommit en önskan att bygga till det ursprungliga huset med en flygel. Förbundet har i samråd med boende anfört att p-platserna förstör kulturhistoriskt och miljömässigt värdefull parkmark och att det finns en bättre lokalisering samt att tillbyggnaden inte är utformad med respekt för huvudbyggnadens arkitektur och placering i landskapet samt att den skapar en önskad ljuspåverkan i Brunnsvikslandskapet.

Haga

Lillhaga

Solna stads present till prinsessan Estelle är en lekskulptur av Haga slott, placerat i skogen nära Koppartälten. Förbundet har muntligen framfört sina farhågor att skulpturen kommer att skräpas ned och bli en plats för annat än barns lek. Den plats som valts är synnerligen olämplig mht kulturmiljön. Riksantikvarieämbetet har dock givit klartecken för placeringen.

Nordic Green Space Award

Hagaparken tilldelades utmärkelsen Nordic Green Space Award år 2013 vid Sveriges Stadsträdgårdsmästares konferens. Haga är den första svenska park som får utmärkelsen. Åtta andra nordiska parker i Danmark och Norge har tidigare tilldelats den.

Norra Djurgården

Roslagsbanan

Tanken är att järnvägsövergången vid Frescati/Bergianska trädgården skulle ersättas med en planskild korsning. De alternativ som undersökts har gjort stora intrång i parken och därför avisats av Förbundet och många andra. Nya förslag till planskilda korsningar norr om den nuvarande järnvägsövergången studeras nu. Gunilla Sterner Kumm bevakar ärendet.

Stallmästargården

Förbundet lämnade synpunkter på ett förslag till ytterligare tillbyggnad till Stallmästargården år 2010. Solna stad ställde i mars 2013 ut en detaljplan med ett helt annat förslag och återopade på ett vilseledande sätt våra synpunkter. Förbundet, tillsammans med Kommittén för Gustavianska parken och Haga-Brunnsvikens Vänner krävde omgående att kommunen drar tillbaka förslaget och påbörjar en ny planprocess.

Norra Länken och restaureringen av Bellevue

Förbundet representeras i en referensgrupp för byggandet av Norra Länken av Richard Murray. Referensgruppen har träffats två gånger under året. Vid det andra tillfället behandlades parkens återställande och Trafikverkets överlämnande till Stockholms stad. Programmet för restaurering av Bellevueparken – som innefattar mer än de skador som Norra Länken-bygget förorsakar – har börjat förverkligas. Förbundet har framfört kritik mot valet av träd – bl.a. lärkträd – i parken utan att detta har beaktats.

700 nya studentbostäder på Lappkärrsberget

Koncentrationen av studentbostäder till Kungliga nationalstadsparken. Stockholms stad har föreslagit att ytterligare drygt 700 studentbostäder ska förläggas till det redan bebyggda området lappkärrsberget, kv Filosofen. Det kraftiga tillskottet av byggnader får negativa effekter på landskapet och för spridningsvägar. Förbundet avvisar i första hand planen och kräver i andra hand en kraftig nedbantning.

Fisksjöäng

En ny verksamhet föreslås på Fisksjöäng i form kafé/restaurang/konferens i syfte att visa hur det går att hushålla med naturresurser. Motormännens gamla hus föreslås ska ersättas av ett stort nytt hus. Förbundet ser risker i att detta kommer att kräva tillfarter, parkeringsanläggningar m.m. i en känslig miljö. Någon slags verksamhet kommer att behövas för att möta besöksstrycket från bebyggelsen på andra sidan Husarviken.

Vattenreservoaren i Lill-Jansskogen

Planer har presenterats på en nybyggnad i ungefär samma utformning som den nuvarande reservoaren, dock något högre. Förbundet har framhållit vikten av att området kring reservoaren snyggas till och görs mera tillgängligt.

Storängsbotten

En stor del av bebyggelsen på det tidigare utställningsområdet är rivet och Storängsvägen är stängd och ersatt av en gång- och cykelväg. Bullret från Norra länken kommer att bli besvärande när den öppnas år 2015. Kungliga Djurgårdens förvaltning planerar för en bebyggelse på tidigare bebyggd mark längs Norra Länken/järnvägen. Richard Murray har deltagit i utredningar om området. Förbundets linje har varit:

- 1) bebyggelse som skärmar av bullret är värdefull, samtidigt måste buller mot Abessinienområdet i Hjorthagen undvikas
- 2) mesta möjliga ska göras för att stärka spridningsvägen mellan Norra och Södra Djurgården, Storängsbotten är strategisk
- 3) den tillkommande bebyggelsen ska uppfylla mycket högt ställda krav på hållbarhet, helst vara byggda i trä, passiv- eller nollhus
- 4) passagen över/under Lidingövägen för djur och människor måste ges en bra lösning
- 5) landskapsstrukturen ska bevaras och stäckas, vilket bl.a. innebär att husen inte får göras högre än att Hjorthagsberget tydligt framträder
- 6) korsningen Lidingövägen/Erik Dahlbergsgatan ska erbjuda en tydlig entré till parken
- 7) skapa en gång- och cykelförbindelse från Hjorthagen till Storängsbotten
- 8) inriktningen på idrott, hälsa och miljö är bra, önskvärt vore att verksamheter på annat håll i Kungliga nationalstadsparken, som ur natur- och landskapssynpunkt ligger dåligt, skulle kunna avvecklas och beredas plats i de nya byggnaderna.

Lidingöbro värdshus

Byggandet av ett hotell och spa går långsamt. Ärendet bevakas av Anders Widell. Svar på brev till Stadsbyggnadskontoret vittnar om att ärendet ges en exceptionellt tillåtande behandling.

Spårväg city

Förslaget att dra spårvägen vidare från Djurgårdsbron via Oxenstiernsgatan, Lindarängsvägen till Ropsten har lagts fram i form en s.k. järnvägsplan. Förbundet har yttrat sig över denna plan och framhållit att det är oacceptabelt att träd och bergshällar ska stryka med och att risken finns att spårvägen blir en barriär, med staket längs spåren, tvärs över Ladugårdsgärde. Förslaget tycks fortfarande vara under bearbetning varför fortsatt påverkan kan löna sig.

Kraftledning

Kraftledningen genom nationalstadsparken på sträckan Fisksjöäng-Bergshamra ska nu läggas ned. Detaljprojekteringen har påbörjats och ställer stora krav på hänsyn till kringstående stora träd m.m. Märtha Angert Lilliestråle deltar i samråd rörande denna planering.

Den stora förbindelsekabel som ska dras från norr till söder under Stockholms innerstad berör nationalstadsparken med ventilationstorn. Förbundets uppfattning är att sådana torn bör läggas in i byggnader för att genom värmeväxling bidra till uppvärmning. De får absolut inte läggas på grön mark.

Fiskartorpet

Planer på ett ur- och skurdagis på p-platsen vid Fiskartorpet diskuteras. Anders Widell och Henrik Waldenström bevakar ärendet.

Albano

Detaljplanen som Stockholms stads fullmäktige antog i december 2012 har överklagats. Den omfattar 150.000 kvm undervisningslokaler och studentbostäder. Förbundet har tidigare inte motsatt sig en mera måttlig bebyggelse på området. Förbundet överklagade tillsammans med Haga-Brunnsvikens vänner först till länsstyrelsen och därefter till mark- och miljödomstolen. Länsstyrelsen fick bakläxa av mark- och miljödomstolen och fick ta om ärendet vilket gjort att förbundet fått överklaga samma ärende en gång till. Vid slutet av året låg ärendet i mark- och miljödomstolen.

Husarviken

Första etappen av Norra Djurgårdsstaden är klar. Efter Högsta förvaltningsdomstolens utslag som gick emot förbundets överklagande är möjligheterna små att påverka den vidare utbyggnaden. Förbundet har dock överklagat kv Ängsbotten närmast Värtajärnvägen och Norra länken och i

samrådsyttrande framfört önskemål rörande den tredje etappen längst österut mot Värtan. Kv Ängsbotten har några mycket höga hus som fullständigt förändrar landskapsbilden. Dessutom förhindrar den föreslagna bebyggelsen att Spårväg City ges möjlighet att försörja Norra Djurgårdsstaden. Den tredje etappen mot Värtan anser förbundet bör ligga längre från stranden och ha lägre hus närmast stranden samt inrymma en större park för de boende i Norra Djurgårdsstaden.

Viss åverkan har gjorts på alridån och gasverksstaketet som enligt tidigare antagna detaljplaner ska vara kvar. Förbundet har påtalat detta.

Hjorthagstornet

Fastighetsföretaget Oscar properties planerar en 140 m hög skyskrapa som ska ersätta den 90 m höga gasklockan. Förbundet har i samråd och utställningsyttranden framhållit att en sådan byggnad skulle medföra ett kraftigt visuellt intrång i det historiska landskapet. Tornet – upplyst istället för mörkt som gasklockan idag – skulle synas över hela nationalstadsparken och förta det historiska landskapet dess autenticitet. Tomten ligger visserligen utanför gränsen till Kungliga nationalstadsparken men inte heller utanför parken får sådana åtgärder vidtas som ger upphov till påtagliga skador.

Källhagens värdshus

Källhagens värdshus har ånyo aktualiserat en ytterligare utbyggnad, efter de två tidigare. Förbundet har diskuterat med Djurgårdens hembygdsförening om ett antal villkor som måste vara uppfyllda. Gemensamt har förbundet och DHF framfört dessa villkor till Kungliga Djurgårdens förvaltning och Källhagens värdshus. Villkoren har bl.a. gällt att ljuspåverkan på Djurgårdsbrunnsviken måste minska, att tillbyggnaden skulle kortas, lastfaret utgå och nödutgången göras diskret.

Kv. Stettin

I hörnet Sandhamnsgatan-Lindarängsvägen planeras ett mycket stort och spektakulärt hus ersätta det befintliga. Huset blir högre än Drottningberget som ligger tvärs över vägen i förrycker landskapets proportioner. Förbundet har i samrådet motsatt sig ett så stort hus.

Veteranmonument vid Källhagens värdshus

Beslut om platsen mellan Källhagens värdshus och Sjöhistoriska museet har tagits utan att konsultera vare sig nationalstadsparksrådet eller förbundet. Utformningen togs fram i en tävling med en jury i vilken förbundet inte ingått. Monumentet invigdes i maj 2013. Märta Angert Lilliestråle deltog.

Södra Djurgården

Besökscenter

Förbundet har tillstyrkt den planerade byggnaden för ett besökscentrum vid Djurgårdsbron. Besökscentret invigdes i maj 2013. Henrik Waldenström talade för förbundet och WWF. Landshövdingen Chris Heister talade varmt för parken. Kungen invigde. Informationen i besökscentret – som kallas Visit Djurgården – är utformad i samråd med bl.a. förbundet. Henrik Waldenström har deltagit i detta arbete. Strävan har varit att det ska finnas information som omfattar hela nationalstadsparken även om tyngdpunkten ligger på Djurgården.

Den tråkiga stålväggen mot Djurgårdsbrunnskanalen har påtalats av förbundet. Löften har givits att den ska täckas med grönska.

Godthem

Förbundet framförde tidigt synpunkter på tillbyggnaden och lastfaret, som inte pryder platsen. Någon ändring har inte gjorts.

Djurgårdsbrunn

Anläggningen för inomhustennis vid Djurgårdsbrunn förefaller vara skrinlagd. Ägarna till Djurgårdsbrunnns värds hus har ännu inte avslöjat sina planer.

Lindgården

Det hotell som ersätter den rivna Lindgården är nu färdigt och ett ABBA-museum är invigt.

Slänggunga Gröna Lund

Gröna lund lät uppföra ett 121 m högt torn med slänggungor utan att ansöka om bygglov. Förbundet begärde av staden att se till att Gröna lund håller sig till lagen men staden valde att ge se genom fingrarna med motiveringen att "Gröna lund är så viktigt som turistattraktion".

Djurgårdsvarvet

Djurgårdsvarvet är i princip färdigrenoverat och upprustat och har blivit ett värdefullt tillskott till den marina miljön. Det invigdes den 13 juni i hållande regn av kungen. Ett antal av förbundets styrelsemedlemmar var närvarande.

Beckholmen

Det kommersiella varvet på Beckholmen vill bygga en mycket hög och stor verkstadsbyggnad på ön. Den är så stor att utsikten in mot Gamla stan och Slussen från den nyanlagda promenaden blockeras och att Dockmästarens klassicistiska hus på höjden kommer att skymmas. Förbundet har muntligen i nära samråd med Djurgårdens hembygdsförening framfört till Kungliga Djurgårdsförvaltningen att detta är ett oacceptabelt förslag.

Slussen och Södra Djurgården

Stockholms stad har sökt vattendom för att öka avtappningen av Mälaren genom Slussen. Detta påverkar strömföringen i Saltsjön, med ökad erodering av stränder på södra Djurgården, förändrad bottenfauna, ökade salthalter (genom återströmning) och avsättning av sediment, ev. giftigt sådant. Förbundet har inte kallats eller underrättats om ärendet, vilket är förvånande. Förbundet har tillskrivit tingsrätten i Nacka, som handlägger ärendet, med begäran att få inkomma med skrivelse.

Österleden

Nytt liv har blåsts i detta gamla projekt. I delrapporten från Stockholmsförhandlingen (N 2013:01) förefaller ihopkopplingen av Österleden med en T-banegren till Nacka att ha fallit, liksom att T-banan skulle dras via Djurgården.

Trafikverket har i maj 2013 lagt fram en ny studie för åtgärder ägnade att förbättra tillgängligheten mellan Stockholm, Lidingö, Värmdö och Nacka. Bland förslagen ingår en s.k. "östlig förbindelse".

Övrigt*Galopp på Ladugårdsgärde*

Den galopptävling som var planerad att genomföras den 6 juni 2011 genomfördes på nationaldagen 2013. I huvudsak ser förbundet positivt på arrangemanget. Oron för lärkorna på Ladugårdsgärde förefaller att ha varit obefogad – trots det omfattande evenemanget tyder en utvärdering på att lärkorna klarat sig. Förbundet anser dock fortfarande att det vore bättre om evenemanget förlades till augusti. Richard Murray intervjuades på plats under tävlingarna och kunde berätta om värdet av nationalstadsparken.

Tough Viking och skidspår

Ett hinderlopp på Ladugårdsgärde och i angränsande skogsområden under namnet Tough Viking genomfördes hösten 2013. Några kvarstående skador på markerna har inte rapporterats. Förbundet

har sagt ja till anläggandet av ett preparerat skidspår med diskreta reklamskyltar på Ladugårdsgärde vintern 2013/14.

Stora musikarrangemang

Förbundet har yttrat sig starkt kritiskt mot att mycket stora och mycket ljudliga pop- och rockkonserter förläggs till Ladugårdsgärde. Det är värdefullt att den stora gräsytan används men dylika arrangemang upplevs som mycket störande av de många människor som promenerar, rider, rastar hundar eller rör sig kring Ladugårdsgärde. Markskadorna har erfarenhetsmässigt visat sig bli betydande. Förbundet verkar för ett nära samarbete med Kungliga Djurgårdsförvaltningen som är den part som upplåter mark för arrangemang som galopp och hinderlopp m.m. Förbundet ställer krav på att få ta del av avtalen i förväg.

Framtiden

Under 2014 kommer bl.a. dessa ärenden att kräva mycket arbete av styrelsen:

- Utformningen av Storängsbotten
- Arbete med att stoppa Hjorthagstornet
- Arbete för att pröva och bevaka utvecklingen av rättstillämpningen med förändrad Plan-och bygglag, förändringar i Miljöbalken och ny instansordning
- Albano – Stockholms stad har lagt fram ett förslag till mycket omfattande exploatering som vi nu överklagat
- Bellevueparken – fortsatt bevakning att skadorna begränsas och att ett bra restaureringsprogram genomförs
- Bensinstationstomten/Generalsbacken – att den blir en del av parken och inte av Norra Stationsområdets exploatering
- Internationell konferens – att söka och att få anslag för konferensen
- Nationalstadsparksrådet: att påbörja arbetet att utveckla nationalstadsparken och dess värden med stöd i vård- och utvecklingsplanen och de medel som nu finns avsatta
- Se till att stora evenemang respekterar och informerar om natur- och kulturvärden i parken

Stockholm 2014-02-20

STYRELSEN

Richard Murray, Märtha Angert Lilliestråle, Klas Langels, Bitte Liberg, Anne Murray, Jessica Peters, Karl Rosén, Bengt Rundquist, Gunilla Sterner Kumm, Torbjörn Schmidt, Ole Settergren, Johan Tamm, Lennart Tonell, Henrik Waldenström, Anders Widell